3 ـ رەتكى ورتالىقتىڭ شينجياڭ قىزمەتى جونىندەگى اڭگىمە ءماجىلىسىنىڭ رۋحىن ۇيرەنەيىك، دايەكتىلەندىرەيىك
جاڭا داۋىردەگى جۇڭگوشا سوتسياليستىك شينجياڭ قۇرۋعا قۇلشىنايىق

100 جىلدىق كۇرەس جولىندا جاڭا ساپارعا اتتانايىق

قۋپيا ءارى ۇلى قىزىل قاتىناس جەلىسى

جەلبىرەگەن قىزىل تۋ

قىزىل ىزدەر ⑬

☐ انار بۇلت / شينجياڭ گازەتىنىڭ ءتىلشىسى جيا چۋنشيا

8 ـ ارميانىڭ شينجياڭداعى ءىس باسقارماسىنىڭ بايىرعى ورنى (5 ـ ايدىڭ 7 ـ كۇنى تۇسىرىلگەن).
☐ انار بۇلت / شينجياڭ گازەتىنىڭ ءتىلشىسى زوۋ ي تۇسىرگەن

”جاپون شاپقىنشىلارىنا قارسى سوعىس كەزىندە سوۆەت وداعىنىڭ جاپون شاپقىنشىلارىنا قارسى سوعىس ۇشىن كومەككە جىبەرگەن زاتتىق ماتەريالدارى قىزىل قاتىناس جەلىسىمەن يان ـ انعا جونەلتىلىپ تۇردى، جۇڭگو كوممۋنيستىك پارتياسىنىڭ كادرلارى مەن حالقارادااعى دوستار دا وسى قاتىناس جەلىسى ارقىلى يان ـ ان مەن ماسكەۋ اراسىندا بارىپ ـ كەلىپ تۇردى“. 4 ـ ايدىڭ 23 ـ كۇنى شينجياڭ ارحيۆ سارايىنىڭ زالىندا اۆتونوميالى رايوندىق قينشىلىعى بارلارعا كومەكتەسۋ شىپاحاناسىنىڭ 50دەن استام مەديتسينالىق قىزمەتكەرى ءتۇسىندىرۋشىنىڭ باستاۋىندا، قۋپيا ءارى ۇلى وسى قىزىل قاتىناس جەلىسى ارقىلى شينجياڭنىڭ جاپون شاپقىنشىلارىنا قارسى تۇرعان ەستەلىكتەردى قايتا ەسكە الدى.

جاپون شاپقىنشىلارىنا قارسى سوعىس كەزىندە شينجياڭ ەلىمىزدىڭ باتىس سولتۇستىك ىشكى قۇرلىعىنداعى ۇلكەن ارتقى شەبى رەتىندە، ەل ءىشىنىڭ سوۆەت وداعى سياقتى ەلمەلەكەتتەرمەن بايلانىستى ساقتايتىن ماڭىزدى ارناسى بولدى. جاپون شاپقىنشىلارىنا قارسى ۇلتتىق بىرلىكساپتىڭ قۇرىلۋىنا ەگىزەس، 8 ـ ارميانىڭ شينجياڭداعى ءىس باسقارماسىنىڭ قۇلشىنىسىندا شينجياڭ حالقارانىڭ جۇڭگوعا جىبەرگەن كومەك زاتتىق ماتەريالدارىن تاسمالدايتىن ماڭىزدى ارناسىنا اينالىپ قانا قويماي، يان ـ ان مەن ماسكەۋ اراسىنداعى ەڭ حاۋىپسىز ”كوپىر جانە دانەكەر“ بولىپ، سىرتقى جاۋدىڭ قورلاۋىنا قارسى تۇرىپ، وتاندى جويىلۋدان قۇتقارۋدىڭ ادىلەت سوعىسى ۇشىن ستراتەگيالىق قاماتاماسىزدىق ۇسىندى.

قىزىل قاتىناس جەلىسىنىڭ اشىلۋى

جاسىل تەرەكتەردىڭ كومكەرۋىندە جۇڭگو ـ روسسيا ۇلگىسى قابىستىرىلعان، تام ـ اعاش قۇرىلىمدى 2 قاباتتى اشىق سارى ءتۇستى شاعىن عيمارات ءۇرىمجى قالاسىنىڭ جەڭىس جولىندا جىم ـ جىرت بوي سوزىپ تۇر، بۇل ”8 ـ ارميانىڭ شينجياڭداعى ءىس باسقارماسىنىڭ كونە جۇرتى“. 5 ـ ايدىڭ 7 ـ كۇنى ءتىلشى وسى شاعىن عيماراتقا بارعاندا سول جىلدارداعى جۇڭگو كوممۋنيستىك پارتياسىنىڭ شينجياڭداعى ءار ۇلت حالىق بۇقاراسىن جاپون شاپقىنشىلارىنا قارسى سوعىستىڭ الدىڭعى شەبىنە كومەك بەرۋگە جەتەكشىلىك ەتىپ جاتقان قاۋىرت ـ قاربالاس بەينەسىن كورگەندەي بولدى.

1937 ـ جىلى جاپون شاپقىنشىلارىنا قارسى سوعىس جالپى بەتتىك باستالعاندا ءار سالاداعى وتانشىل قايراتكەرلەردىڭ جاپون شاپقىنشىلارىنا قارسى سوعىسقا قاتىسۋىن جەبەپ، ۇلتتى جويىلۋدان قۇتقارۋ قوزعالىسىن كەڭەيتۋ ۇشىن، جۇڭگو كوممۋنيستىك پارتياسى ديحۋادا (قازىرگى ءۇرىمجى قالاسى) 8 ـ ارميانىڭ شينجياڭداعى ءىس باسقارماسىن قۇردى.

”8 ـ ارميانىڭ شينجياڭداعى ءىس باسقارماسى ءارى 8 ـ ارميانىڭ شينجياڭداعى ءىس باسقارۋ قۇرىلىمى، ءارى جۇڭگو كوممۋنيستىك پارتياسىنىڭ شينجياڭداعى باسشىلىق ورگانى بولدى“. ءۇرىمجى قالالىق مۇراجايدىڭ (قالالىق تۇڭكەرىس تاريحىن ەسكە الۋ ورنىنىڭ باسقارۋ ورتالىعى) پارتيا ياچەيكاسىنىڭ ورىنباسار شۋجيى، مۇراجاي باستىعى تۇرسىن قىزىربەك بىلاي دەدى: 8 ـ ارميانىڭ شينجياڭداعى ءىس باسقارماسىنىڭ ءبىر ەرەكشە مىندەتى يان ـ اننان ماسكەۋگە باراتىن قىزىل قاتىناس جەلىسىن اشۋ جانە قورعاۋ بولعان.

قىزىل قاتىناس جەلىسىن نە ۇشىن اشۋ كەرەك؟ تۇرسىن قىزىربەك ءتۇسىندىرىپ بىلاي دەدى: سول كەزدە جۇڭگو كوممۋنيستىك پارتياسى كوممۋنيستىك ينتەرناتسيونالدىڭ ءبىر ياچەيكاسى بولعان، جۇڭگو كوممۋنيستىك پارتياسىنىڭ باسشىلارى ۇنەمى ماسكەۋگە بارىپ ماجىلىسكە قاتىسىپ تۇرادى، سونداي ـ اق ۇنەمى كادرلاردى سوۆەت وداعىنا ۇيرەنۋگە نەمەسە اۋرۋ ەمدەتۋگە، دەمالۋعا جىبەرىپ وتىرادى، كوممۋنيستىك ينتەرناتسيونال جاقتا ءالسىن ـ ءالى كادرلاردى جۇڭگوعا قىزمەتكە جەتەكشىلىك ەتۋگە جىبەرەدى. وسىلايشا، سوۆەت وداعىمەن ىرگەلەس شينجياڭ كوممۋنيستىك ينتەرناتسيونال مەن جۇڭگو كوممۋنيستىك پارتياسىنىڭ بايلانىس جاسايتىن قاتىناس ماڭىزدى ارناسىنا اينالادى.

حالقارالىق جەلىنى اشۋ ۇشىن، جۇڭگو كوممۋنيستىك پارتياسى ورتالىق كوميتەتى ساياسي جاقتا اسكەري جاقتا جانە تەحنيكالىق جاقتا كوپ جاقتى قۇلشىنىستار جاسادى. 1937 ـ جىلى چىن يۇن شينجياڭعا كەلىپ، جۇڭگو كوممۋنيستىك پارتياسىنىڭ شينجياڭدا تۇراتىن العاشقى پارتيا ۋاكىلى بولدى، بۇل جۇڭگو كوممۋنيستىك پارتياسى مەن شىڭ شىسايدىڭ بىرلىكسابى قۇرىلعاندىعىنىڭ بەلگىسى سانالادى. شينجياڭدا قىزمەت ىستەگەن كەزدە چىن يۇن شينجياڭنىڭ جەرگىلىكتى بيلەۋشىلەرىنىڭ حالقارالىق قاتىناس جەلىسىنىڭ ىركىلىسسىزدىگىن بەلسەنە قورعاۋىنا زور كۇشپەن قولداۋ كورسەتىپ، حالقارانىڭ جۇڭگونىڭ جاپون شاپقىنشىلارىنا قارسى سوعىسى ۇشىن كومەككە بەرگەن زاتتىق ماتەريالدارىن تاسمالداۋعا كەپىلدىك ەتىپ قالماستان، يان ـ اننان شينجياڭ ارقىلى سوۆەت وداعىنا باراتىن قىزىل قاتىناس جەلىسىن دە اشتى.

اسكەري كيىم، ساپتاما ەتىك كيگەن چىن يۇن اسقاق بەينەدە، جۇزىنە كۇلكى ۇيىرىلىپ، الىسقا كوز تاستاپ تۇر... 8 ـ ارميانىڭ شينجياڭداعى ءىس باسقارماسىنىڭ كونە جۇرتىنىڭ اۋلاسىنداعى چىن يۇننىڭ اسقاق بويى سوزىلعان مىس ءمۇسىنى ءبىرتالاي ەكسكۋرسيالاۋشىنى اعا بۋىننىڭ ءىزىن قۋىپ، اۋەلگى ماقسات پەن بورىشتى سەزىنۋگە باۋرادى.

”چىن يۇن شينجياڭدا 7 اي عانا قىزمەت ىستەپ، تۇرمىس كەشىرگەنىمەن، جاپون شاپقىنشىلارىنا قارسى سوعىسقا جاردەم بەرۋ، كوممۋنيستىك ينتەرناتسيونالمەن جانە سوۆەت وداعىمەن بايلانىستى كۇشەيتۋ، شينجياڭنىڭ ەكونوميكا مەن مادەنيەتتى دامىتۋىنا كومەكتەسۋ ۇشىن ماڭىزدى ۇلەس قوسىپ، شينجياڭداعى ءار ۇلت حالقىنىڭ جۇرەگىنە جۇڭگو كوممۋنيستەرىنىڭ شۇعىلالى وبرازىن ورناتىپ كەتتى“، ـ دەدى تۇرسىن قىزىربەك.

حالقارالىق قاتىناس جەلىسىنىڭ ىركىلىسسىزدىگىن قاماتاماسىز ەتۋ

جاپون شاپقىنشىلارىنا قارسى سوعىس كەزىندە باتىس سولتۇستىك ىشكى قۇرلىقتاعى شينجياڭ جاپون شاپقىنشىلارىنا قارسى سوعىستىڭ الدىڭعى شەبىنەن الىس جانە سوۆەت وداعىمەن ىرگەلەس بولعاندىقتان، ەلىمىزدىڭ جاپون شاپقىنشىلارىنا قارسى سوعىسىنىڭ ۇلكەن ارتقى شەبى بولىپ قالماستان، ەلىمىزدىڭ حالقارادااعى فاشيزمگە قارسى كۇشتەردىڭ كومەككە بەرگەن زاتتىق ماتەريالدارىن قابىلدايتىن ماڭىزدى حالقارالىق ارناسىنا اينالدى.

”وداقتاس ەلدەر ارمياسى كومەككە بەرگەن زاتتىق ماتەريالداردى تاسمالداۋدى قاماتاماسىز ەتۋ شينجياڭنىڭ جاپون شاپقىنشىلارىنا قارسى سوعىسقا قوسقان ۇلكەن ۇلەسى“. شينجياڭ ارحيۆ سارايىنىڭ ورىنباسار باستىعى تۇڭ لۋ بىلاي دەدى: سول كەزدە شينجياڭ مەن سوۆەت وداعى اراسىنداعى حالقارالىق ارنانىڭ 2 جەلىسى بولىپتى، ءبىرى، سوۆەت وداعىنىڭ سارى وزەگىنەن جۇڭگونىڭ قورعاسى، ديحۋاسى ارقىلى لانجوۋعا باراتىن تاس جول؛ ەكىنشىسى، سوۆەت وداعىنىڭ الماتىسىنان جۇڭگونىڭ قۇلجاسى، ديحۋاسى ارقىلى لانجوۋعا باراتىن اۋە جەلىسى ەكەن.

جاپون شاپقىنشىلارىنا قارسى سوعىس جالپى بەتتىك باستالعان سوڭ، جۇڭگو كوممۋنيستىك پارتياسى مەن شينجياڭداعى ءار ۇلت حالقى بىرگە قۇلشىنىپ، جۇڭگو ـ سوۆەت وداعى حالقارالىق قاتىناس تاسىمال جەلىسىنىڭ ىركىلىسسىزدىگىنە كەپىلدىك ەتتى. ساناقتا نەگىزدەلگەندە، 1937 ـ جىلدان 1941 ـ جىلعا دەيىن جۇڭگونىڭ جاپونيا شاپقىنشىلارىنا قارسى سوعىس مايدانىنا حالقارادان كومەككە جىبەرىلگەن زاتتىق ماتەريالداردىڭ 80%ى سوۆەت وداعىنان كەلسە، سونىڭ 90%تەن استامى شينجياڭ ارقىلى وسى حالقارالىق ۇلكەن ارنامەن جەتكىزىلدى.

”جاپون شاپقىنشىلارىنا قارسى سوعىس كەزىندە، 8 ـ ارميانىڭ شينجياڭداعى ءىس باسقارماسى قىرۋار قىزمەتتەر ىستەدى. الدىمەن شينجياڭداعى ءار ۇلت حالقىن حالقارالىق قاتىناس ـ تاسىمال ارناسىن جاساۋ جانە كۇتىمدەۋ قىزمەتىنە ات سالىسۋعا ۇگىتتەدى جانە جۇمىلدىردى؛ ەكىنشىدەن، تاس جولدىڭ قابىلداۋ پۋنكتتەرىندە جانە ۋاقىتشا اۋىساتىن پۋنكتتەرىندە جۇڭگوعا كومەككە جىبەرىلگەن زاتتىق ماتەريالداردى جەتكىزۋشى ادامدارعا جان ـ جاقتى، ەگجەي ـ تەگجەيلى قىزمەت ەتتى“، ـ دەدى تۇڭ لۋ كوپتەگەن تاريحي ماتەريالدار ارقىلى تانىستىرىپ.

1938 ـ جىلى 2 ـ ايدا شىڭ شىسايدىڭ تالابى بويىنشا پارتيا ورتالىق كوميتەتى ”جاڭا اسكەرلەر لاگەرىنەن“ ءبىر توپ كادردى شىعارىپ، حالىق بۇقاراسىن جول جاساۋعا، جولدى قورعاۋعا ۇيىمداستىرىپ، حالقارالىق قاتىناس جەلىسىنىڭ ىركىلىسسىزدىگىنە شىنايى كەپىلدىك ەتتى. 1938 ـ جىلى 2 ـ ايدان 1941 ـ جىلى كۇزگە دەيىن ماۋ زەمين شينجياڭ قازىنا مەڭگەرمەسىنىڭ قىزمەتىن باسقارعان كەزدە جۇڭگو ـ سوۆەت وداعى حالقارالىق تاسىمال جەلىسىنە قاتىستى ۇكىمەت حۇجاتتارىن بارلىق ۇكىمەت حۇجاتتارىنىڭ الدىنا قويىپ، كۇن ـ ءتۇن دەمەي كەلگەن زامان دەرەۋ ءبىتىرۋدى تالاپ ەتكەن.

1938 ـ جىلدان كەيىن، حالقارالىق تاسىمال جەلىسىنىڭ قۇرىلىسىنا سايكەسۋ ۇشىن، كوممۋنيستەر شينجياڭنىڭ ىدەيا سالاسىندا ”جاپون شاپقىنشىلارىنا قارسى تۇرۋ“، ”جاپون شاپقىنشىلارىنا قارسى سوعىس“ ۇگىتتەرىنىڭ ۇزدىكسىز ۇدەي تۇسكەن قىزۋ ورلەۋىن كوتەردى.

”جۇڭگو كوممۋنيستەرىنىڭ زور كۇشپەن ۇگىتتەۋى مەن ىلگەرىلەتۋىندە شينجياڭداعى ءار ۇلت حالىق بۇقاراسىنىڭ جۇڭحۋا ۇلتى ورتاق تۇلعا تانىمى ۇزدىكسىز ۋيانىپ، سىرتقى جاۋدىڭ قورلاۋىنا بىرگە قارسى تۇراتىن تاريحي بورىش سەزىمى تۋىنداپ، حالقارالىق قاتىناس ـ تاسىمال ارناسىن جاساپ جانە ونىڭ ىركىلىسسىزدىگىن قاماتاماسىز ەتىپ، بۇكىل ەلدىڭ جاپون شاپقىنشىلارىنا قارسى سوعىسىنىڭ جەڭىسى ۇشىن وزگەشە ۇلەس قوستى“، ـ دەدى تۇڭ لۋ.

(جالعاسى 6 ـ بەتتە)

«شينجياڭ گازەتىندەگى» شاعىن اجۋا سۋرەتتەر

جەلبىرەگەن قىزىل تۋ

حيكايالار ⑮

☐ انار بۇلت / شينجياڭ گازەتىنىڭ ءتىلشىسى ۋاڭ چۋنحۋا

”وتكەن عاسىردىڭ 30 ـ ، 40 ـ جىلدارىندا «شينجياڭ گازەتىندەگى» شاعىن اجۋا سۋرەتتەر ەرەكشە كوزگە ءتۇستى. اجۋا سۋرەتتەردىڭ اۆتورى لۋ شاۋفي ول ءار كۇنى ءبىر اجۋا سۋرەت سىزىپ، گازەتكە شىعارىپ، 3 جىلدان ارتىق ۋاقىت تاباندىلىقپەن جالعاستىردى“. شينجياڭ گازەتى گازەت تاريحى سارايىنىڭ ءتۇسىندىرۋشىسى حۋاڭ لي «شينجياڭ گازەتىنىڭ» گازەت تاريحىن اڭگىمەلەگەندە قىزعىندى پەيىلمەن سول شاعىن اجۋا سۋرەتتەرگە ارنايى توقتالماي وتپەيدى.

لۋ شاۋفي ەلىمىزدىڭ ايگىلى اجۋا سۋرەتشىسى. 1939 ـ جىلى 1 ـ ايدا ول ايگىلى گازەتكەر، سول كەزدەگى شينجياڭ گازەتى مەكەمەسىنىڭ ورىنباسار باستىعى سا كۇڭلياۋدىڭ ۇسىنىسىمەن شينجياڭعا كەلىپ، سودان كەيىن شينجياڭ گازەتى مەكەمەسىندە اجۋا سۋرەت قىزمەتىنە جاۋاپتى اسمونەر رەداكتورى بولادى.

18 ـ قىركۇيەك وقيعاسىنان كەيىن، بۇكىل ەلدىڭ جەر ـ جەرىندە كوپتەگەن اجۋا سۋرەت ۇيىمدارى قۇرىلادى. اجۋا سۋرەت ونەرپازدارى قىل قالامدارىن قارۋ ەتىپ، جاپون شاپقىنشىلارىنا قارسى تۇرىپ، وتاندى جويىلۋدان قۇتقارۋدىڭ ”اجۋا سۋرەت شايقاسىن“ جۇرگىزەدى. لۋ شاۋفي ءدال شاڭحايداعى ەڭ العاشقى اجۋا سۋرەت ۇيىمىن ۇيىمداستىرۋشىلاردىڭ ءبىرى بولاتىن. ول يە چيانيۋي، ۋاڭ دۇنچيڭ سياقتى ءبىر توپ جاس اجۋا سۋرەت قىزمەتكەرلەرىمەن بىرگە جاپون شاپقىنشىلارىنا قارسى تۇرىپ، وتاندى جويىلۋدان قۇتقارۋ اجۋا سۋرەت كورمەسىن وتكىزىپ، وتاندى جويىلۋدان قۇتقارۋ اجۋا سۋرەت ۇگىت اترەتىن قۇرىپ، جاپون شاپقىنشىلارىنا قارسى تۇرىپ، وتاندى قۇتقارۋ ۇگىت قيمىلدارىن ورىستەتەدى.

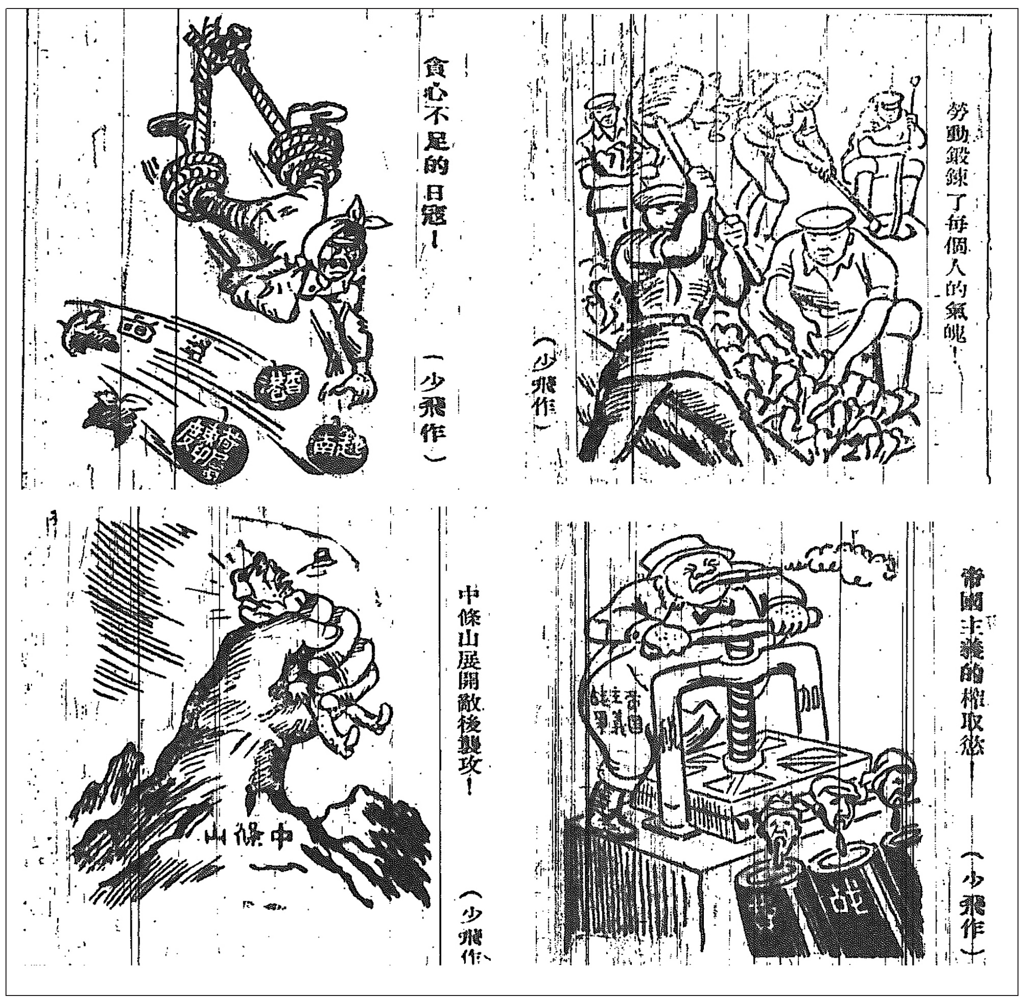

جاپون شاپقىنشىلارىنا قارسى سوعىس مەزگىلىندە اجۋا سۋرەتشى لۋ شاۋفي سىزىپ، «شينجياڭ گازەتىندە» جاريالاعان اجۋا سۋرەتتەر.
☐ سۋرەتتى حۋاڭ لي بەرگەن

شاڭحايدان شينجياڭعا كەلگەنىنەن كەيىن، «شينجياڭ گازەتىندە» لۋ شاۋفي سۋرەت قالامىمەن ”جاپون قاراقشىلارىمەن ايانباي اجۋا سۋرەت شايقاسىن جۇرگىزىپ، جاۋعا قارسى اتتانىپ، وتاندى جويىلۋدان قۇتقارۋدىڭ ەڭ سوڭعى جەڭىسىنە ۇمتىلاتىن“ بەكىمىن جانە سەنىمىن تولىق بەينەلەيدى. لۋ شاۋفي كۇندىز ولكەلىك قىزدار ورتا مەكتەبىندە وقىتۋشى بولىپ، كەشتە گازەتحاناعا كەلىپ جۇمىس ىستەيدى، سول كۇنگى ەلەۋلى اقپاراتتىق وقيعالارعا ساي اجۋا سۋرەت تۋىندىلارىن سىزادى. ونىڭ اجۋا سۋرەتتەرى جيناقى دا جاتىق، قاراپايىم دا ۇعىنىقتى، ءمان ـ ماعىناسى تەرەڭ. 1939 ـ جىلى 11 ـ ايدىڭ 16 ـ كۇنى «شينجياڭ گازەتىنىڭ» ”ارناۋلى سۋرەت سانىندا“ لۋ شاۋفيدىڭ «جاپون قاراقشىلارى باۋىرلاستارىمىزدى قىرعىنداعان ايانىشتى جاعداي» اتتى اجۋا سۋرەت تۋىندىسى جاريالانىپ، كۇشتى اڭىس قوزعايدى.

لۋ شاۋفيدىڭ «شينجياڭ گازەتىندە» جاپون شاپقىنشىلارىنا قارسى سوعىسقا دەگەن اسقاق سەزىمىن ەمىن ـ ەركىن جاريالاي الۋى سول كەزدە «شينجياڭ گازەتىنىڭ» الدەقاشان جاپون شاپقىنشىلارىنا قارسى تۇرىپ، وتاندى قۇتقارۋدى ۇگىتتەيتىن قوعامدىق پىكىر شەبى بولعاندىعىنان ەدى. 1938 ـ جىلى ۋاڭ شياۋچۋان، لي زۇڭلين قاتارلى 9 كوممۋنيستىك پارتيا مۇشەسى پارتيانىڭ جىبەرۋىمەن ىلگەرىندى ـ كەيىندى شينجياڭ گازەتى مەكەمەسىنە كەلىپ قىزمەت ىستەيدى. 1939 ـ جىلى جوۋ ىنلاي سوۆەت وداعىنا بىلەگەندەگى جارانى ەمدەتۋگە بارا جاتىپ ديحۋادان (بۇگىنگى ءۇرىمجى) وتكەندە ۋاڭ شياۋچۋانعا كەزدەسەدى. ”ول گازەتتىڭ ۇگىتىنە قاتتى كوڭىل ءبولدى، ماعان گازەت مەكەمەسىنىڭ قىزمەت احۋالىنان ماليمەت جاساتتى، بىزگە ايقىن نۇسقاۋ بەرىپ، گازەتتى پارتيامىزدىڭ شينجياڭ وكىرىندەگى اقپارات شەبى ەتۋدى تالاپ ەتتى“. ۋاڭ شياۋچۋان «جاپون شاپقىنشىلارىنا قارسى سوعىس كەزىندەگى شينجياڭ گازەتى مەكەمەسى» اتتى ەستەلىگىندە وسىلاي دەپ جازدى.

لۋ شاۋفي شينجياڭ گازەتى مەكەمەسىندە 3 جىلدان استام ۋاقىت قىزمەت ىستەدى، وسى 3 جىلدان استام ۋاقىت ءدال «شينجياڭ گازەتىنىڭ» پارتيانىڭ جاپون شاپقىنشىلارىنا قارسى ۇلتتىق بىرلىكساپ ساياساتىن بار كۇشپەن دايەكتىلەندىرىپ، بارلىق العاباسار كۇشتەردى ىنتىماقتاستىرىپ، جاپون شاپقىنشىلارىنا قارسى سوعىسقا ۇلكەن قوعامدىق پىكىر قالىپتاستىرعان مەزگىل ەدى. شياڭگاڭدىق ءبىر وقىرمان حات جازىپ: ”سىزدەردىڭ گازەتتەرىڭىزدىڭ تۇرعىسى ايقىن، ءسوز ـ شۋلۋلارى دۇرىس، ءتىپتى، «شينحۋا گازەتىنىڭ» تارماق نۇسقاسى دەۋگە بولارلىقتاي ەكەن“، ـ دەگەن.

سول كەزدە لۋ شاۋفيدىڭ اجۋا سۋرەتتەرىنىڭ ىقپالى وتە زور بولعان، ديحۋا كوشەلەرىندەگى جاپون شاپقىنشىلارىنا قارسى اجۋا سۋرەتتەردىڭ بارلىعى ”لۋ شاۋفي ستيلىندە“ ەدى. كوپتەگەن ادامدار ونىڭ گازەتتە جاريالاعان اجۋا سۋرەتتەرىن قيىپ الىپ، كىتاپشا جاسايدى. لۋ شاۋفي گازەتكە اجۋا سۋرەت سىزۋمەن بىرگە، «شينجياڭ گازەتى» سىندى تۇعىردان پايدالانىپ، اجۋا سۋرەت جاساماپازدىعىن تالىلاپ، شينجياڭعا سۋرەتشى دارىندىلاردى باۋلىدى.

1939 ـ جىلى 11 ـ ايدا شينجياڭ مادەنيەت قوعامى تۇڭعىش رەتتىكى سۋرەت كورمەسىن وتكىزىپ، مىڭعا جۋىق تۋىندى جينادى، لۋ شاۋفيدىڭ تۋىندىلارى دا وسىنىڭ ىشىندە بولدى. وسى سۋرەت كورمەسىنىڭ ىلگەرىلەتۋىندە مادەنيەت قوعامى شينجياڭداعى العاشقى اسمونەر باسىلىمى ـــ «ءداۋىر» قابىرعا سۋرەتتەرىن اشتى. وسى اجۋا سۋرەت باسىلىمىنا لۋ شاۋفي جاۋاپتى بولدى. ونىڭ جەتەكتەۋى مەن باستاۋىندا ءبىر توپ جاس اسمونەر قىزمەتكەرلەرى «ءداۋىردى» جاپون شاپقىنشىلارىنا قارسى سوعىستى ۇگىتتەيتىن بازاعا اينالدىردى، «ءداۋىر» جاپون شاپقىنشىلارىنا قارسى سوعىس مەزگىلىندەگى شينجياڭداعى ەڭ ىقپالدى اجۋا سۋرەت باسىلىمىنا اينالدى. سول كەزدە «ءداۋىر» نانىمىندەگى قالا ورتالىعىنا ءىلىنىپ، بارىپ تاماشالاعان بۇقارانىڭ اياعى ۇزىلمەدى. وسىنداي فورماسى جاندى، ستيلى وتكىر، نايزا ۇشتى جاپون شاپقىنشىلارىنا قاراتقان اجۋا سۋرەت تۋىندىلارى شينجياڭنىڭ جاپون شاپقىنشىلارىنا قارسى سوعىس ۇگىتىنىڭ پارمەندى قارۋىنا اينالدى.

«شينجياڭ گازەتىندەگى» سول شاعىن اجۋا سۋرەتتەر شينجياڭنىڭ اجۋا سۋرەت كوركەمونەرى فورماسىمەن جاپون شاپقىنشىلارىنا قارسى سوعىستى ۇگىتتەۋىنىڭ شىمىلدىعىن اشىپ، جۇڭحۋا ۇلتىنىڭ شەتەل شاپقىنشىلىعىنا قارسى تۇرۋدا قول جەتكىزگەن تاريحي تابىستارى مەن جۇڭگو كوممۋنيستەرىنىڭ جاپون شاپقىنشىلارىنا قارسى ۇلتتىق بىرلىكساپ قۇرۋ ۇشىن ىستەگەن وراسان زور قۇلشىنىستارىنا كۋا بولدى.

(اۆتونوميالى رايوندىق پارتكوم پارتيا تاريحى جانە حۇجات زەرتتەۋ ورنى، اۆتونوميالى رايوندىق قوعامدىق عىلىمدار بىرلەستىگى بىرلەسىپ دايىنداعان)

جايىلاپ دىبىس مازمۇنىن تىڭداڭىزدار